

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

In Festo S. Francisci Confessoris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](http://urn.nbn.de/hbz:466:1-56262)

listi, tu tribus pueris in fornace Babylonicō refrigorio fuiſti, tu deniq; tot tantaq; in terra mirabilia opera edidisti ; in nos custodiā tuam recipi, tuere, & ab inimicis defende, imminentī periculō eripe, & in muris nostris excubias age. Tu fidelis fidelium protector & tutor, hominum inquisitor, atque animarum coram magni illius iudicis tribunalī præsentator: tu qui iustitiae bilancem manu tenes, atque omnium actionum nostrarum merita ponderabis, cum anima corporibus emigrauerint, & iam iam iudicio distendā sunt, benigne eas admittē, placide bilanci impone, Deoque magno cum affectu præfesta, & ut paucis complectar, tu ijs esto propitius ac favorabilis, felicitatem hanc agitur sperantes, toto vitæ tempore in hoc mundo te coleamus, exspectantes interim donec in alio eiusdem compotes reddamur, ad quam Pater & Filius, & Spiritus sanctus nos deducere dignesur, Amen.

IN FESTO S. FRANCISCI CONFESSORIS.

Partitio.

3. *De Naturā rerum operatricē.*
2. *De expositione textus Euangelij.*
3. *De parvulorum exaltatione & superborum depressione.*
4. *De S. Francisci admiranda excellentia.*
6. *De utilitate ordinis incepti & propagati.*

*Confiteor tibi Pater, Domine cœli & terra,
quia abscondisti hec à sapientibus & re-
uelasti eaparvulus, &c. Matth. xi.*

F I G V R A.

Gen. 12.

IN TERRA admirabiles & illustres magni Patriarchæ Abrahæ virtutes, hanc Apostolus Paulus in ea, quam Hebreis scribit, Epistola, in primis denotat, velut ceterarum originem, causam, & fontem; quod nimirum è Deo vocatus, & patrio iussus solo egredi, & cognationem vniuersam deferere, Chaldaeos idololatras confessim deferuerit, & nesciens

quo tenderet, in viam se non minori præ-
prütidine quam obedientia illico dederit:
cumque spem instar anchoræ firmam, & fo-
lidam in animo haberet deinde Dei promis-
sis aliunde niteretur, generose iter hoc susci-
piebat, credens posteros suos ac nepotes
stellarum instar multiplicandos, utpote qui
prædestinatus erat multarum gentium ac
populorum pater futurus. Hoc ipsum inter
ceteras laudes & præconia, quæ in gloriose
Patris S. Francisci vita leguntur, facile etiam
primum est, & neminem non in admiratio-
nem rapit, quod Abrahæ cuiusdam instar, c-
lectus & vocatus cœlius, ut multarum na-
tionum, id est, ordinum Religiosorum pater
foret, temporalia omnia dimittēs, & à mun-
di huius patria factus proflugus, pauperatis
iter quam perfectissime secutus sit, foliis Dei
nitens promissis. Propterā meruit, suum vi-
semen, id est, spirituales filij & Religiosi per
vniuersas mundi partes diffusi ac spati im-
mensum multiplicarentur. Statui ipse me-
cum super re vobiscum agere, auditores,
cum illius hodie recolatur festivitas. Verum
spiritus cœlestis opem precibus gloriosissi-
mæ matris imploremus oportet; quam omnes
vñanimi voce eam ob causam hac ratio-
ne, compellemus

A V E M A R I A.

Quemadmodum magna illa mater natu-
ra in operum suorum pulchritudine, ex-
cellētia & perfectione plane se reddit admirabili-
mō, quotidie, vti recipia ad oculum cer-
nere licet, tērara, insignia & præstantia
creata de nouo producendo; ita non minus
admirabilis est ratio, quam in illorum pro-
ductione creationeque adhibet; adeo ut
agendi operandique eius modus non mi-
nus operatione ipsa sit admirabilis. Si enim
opificum operariorumque omnium in of-
ficiinis suis artem & operandi rationem spe-
suis operi-
ctemus, compriemus illos ad opus suum bus opti-
agendum & effectus producendos, optimas felicitatis
semper solere media feligere & materias
conuenientissimas. Insignes quippe picto-
res, ut honorem sibi pingendo pariant, & o-
pera sua illustria sint; & ad memoriam po-
stero-

etorum transitura, viuaeissimos & perfectissimos quosque eligere colores assolent; ad imagines suas depingendas. Statuarius & sculptor marmora seligit quam lectissima & pretiosissima & alabaster quam nitidissima, ut ex iis statuas exculpat. Gemmarius nonnisi elegantissimos seligit adamantes & pyropes, ut ex iis monilia concinnet; & aurifex aurum quam purissimum, ad inaurandum, & auro argentea vasa inducendam.

Verum primaria illa artifex natura aetem ut eludat, longe alter facit: cum enim nobiliora, pretiosiora, & eminentiora effigie opera parat, eo & viliores materias a media studio mihi videtur seligere, ut hoc pacto manifesto nobis infinita auctoris ipsius scientia patescat. Si in hortis florē aliquem cœulilium, rosam, violam, coronam imperiale, tulipam aliosque producere gestit; nonnisi pauxillum humoris terreni adhibebit, éque materia adeo abiecta haec omnia producit. Si etiam pretiosius quid efficere voluerit, & gemmas ac margaritas procreare, aut aquæ aut rotis, mabe ex ære diffusatis modicum usurpat, è quo easdem congelescit, ac tandem suum quam elegantissime opus perficit. Denique si crystallum pellucidam efformatura sit, ex humore gelido eamdem efformabit, cui parem efficere nullus viuarius potest.

Eodem plane modo magnus ille naturæ auctor Deus ia omnibus operibus suis admirabilis, faciens mirabilia magna solus; magnam Ecclesiæ suæ potentiam patefacturus, simul infinitam suiipsius sapientiam, non in florum modo & gemmarum pretiosarum, id est, sanctorum plurimorum, quos in Ecclesiæ suæ horto adoptat sanctificat, plantat, & irrigat, productione se admirabilem reddit, sed in illorum producendorum ratione præcipue & quam maxime potentem & mirabilem se exhibet. Vt enim facere poterat, ac nihil omnino impedimento fuisset, si modo voluisse ut sancti, & electi sui, illustres sanguine scientia & doctrina seculari forent; itaque, allumere, quidquid in terra pulchrum, opulentum & splendidum apparebat, ut inde tam perfectas creatureas efformaret;

in eo tamen opere adhibere statuit, quidquid vilissimum, abiectissimum & probrofissimum in mundo erat, selegitq; homines pauperulos, indigos, rerum ignatos, idiotas, nulliusq; meriti ac contemptibiles quos deinde nobilitauit, dicitur, erudituit, iustificauit, & principes, Ecclesiæq; suæ fundamenta constituit.

Egregie hoc prosequitur apud Corinthiosuos Apostolus dicens: *Videte vocationem vestram fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi Dei nobilios: sed qua stulta sunt mundi elegit Deus, milia eius confundat sapientes; & infirma mundi elegit, ut confundat fortia, ut non gloriatur omnis caro in conspicuè eius.* Quasi dicat, tia.

Deus hac ratione ostendere voluit, non carnis hoc aut sanguinis, non potentiae humanae aut sapientiae opus esse; sed purum ac simplicem diuinitatis effectum, & omnipotenz, & omniscientiaz supremi rerum omnium conditoris & architecti argumentum. Et consequenter suam in hoc exercere magnitudinem voluit, mundumq; in admirationem rapere, dum magna parvus, potèta infirmis, & sapientia iis, qua stulta mundus ceaserat, confundit.

Rogat non inepte Chrysostomus, quid *Chrysost.* in causa fuerit, cur Deo dilectissimus David *hom. sup.* bellum inire, & Philistæorum ducem *Psal. 50.* Goliadum aggredi, Saulis armis induitus, & ipsius etiam regis manibus armatus detrectari? ac respondet, non tam id noluisse, quod

hanc bellandi rationem ignoraret, aut hoc armorum pondus ferre non posset; quam quod Deo inspirante didicisset, nefas esse hisce armis induitum ad bellum proficiendi. Si enim armis illis iniuriam cum prostrasset, victoria ex parte in Regia arma collata fuisset. Verum, cū sanctus hic adolescentis solius Dei honore actus certamen adiret, hinc etiam illi soli prelij & victoria gloriari voluit adscribi. Quamobè vilissima & inutilissima instrumenta Deus etiam usurpat, suā ut hoc pacto declarat potentiam.

Deus mu-

Sic, ut Regem Ægypti saxo duriorem scis & tanis oppugnaret, & emollieret, anima non produxit, non hominum Angelorumque agmina oppugnare aciem protulit; sed ranas & muscas, om-

ffff; *missum*

nium animalium abiectissima collecta in Pharaonem immisit, quibus & ipsum, & universum regnum eius cuerteret & debellaret. Hinc P̄fates h̄c admiratus mirabilis & nouam bellandi rationem canit: *Qui fecit magnalia in Ægypto.* Vocat autem magnalia; quæ ipse Moyses legislator populo identidem proponit, de Dei potestate & mirabilibus loquens: *Ipsæ est laus tua, & Deus tuus qui fecit tibi h̄c magnalia, & terribilia, que viderunt oculi tui.* Eodem quoque modo loquitur David Rex, Deiq; opera & miracula beneficia, quæ populo exhibuerat suo, admiratus, sic loquitur: *Faceret q; eis magnalia & horribilia super terram à facie populi tui, quem redemisti tibi ex Ægypto.* Noteate, ô docti, quæ in Ægypto Deus opera parravit, eiusmodi sunt armaturanas, mulcas in aciem producere, tenebras inducere, aquas in sanguinem conuertere, ab uno vocari *Magnalia*, ab alio *terribilia*: alibi etiam *horribilia*: ut hinc euident fiat, magnum illum Deum admirabilem, terribilem & horribilem se paruorum in productione reddere.

Hinc est etiam, cur nemo non nisi admiringo vellegat, vel audiat, quæ in Jerichonitis expugnatione contigerunt; cum nimis urbs idolatria infamis, Deoque ecclesi refractaria, suisque in tantum confusa viribus, ut sexcentis hominum millibus sub Iosue ductore ausa sit resistere, momento se muto exarmata, & paula circumquaque ruina facta, hosti in prædam cessisse vidit, idque ad solum tubarum sacerdotialium clangorem. Neque enim vi potentiam suam & robur Deus Opt. Max. declararet, aduersus urbem hanc rebellem balistas aut arma conuertente voluit, sed inanem buccinarum sonitum, quod non nisi prælii ineundi signum est, suspare.

Ut vero Allegoris ogrediamur, & liquido planoq; sensu loquamur, idem ipse Deus ut mundum uniuersum sub imperij sui leges inductis p̄redit, infernisque potestatisbus terrorēm incuteret, aliis non est armis vsus quam eritis arbore. Nec vero Romanæ aquilæ aut signa tantum terrarum peragrarunt, torque retulerunt triumphos, quantos nudum crucis vexillum in Ecclesia ventilatum, & ter-

ratum angulos peruagatum est, & victorias reportauit. Adhac ut omnium Philosophorum disputando ora obtutaret, sapientissimis quibusque pudorem incuteret, monarchas omnes imperio franaret suo, omnesque adeo mundi populos edoceret, homines se legit, imbelles, ignatos, stupidos, obscuros, plebeios, pescatores pescatu & nauiculariæ innutritos; quibus & secreta sua detexit, & profundissima mysteria reuelauit.

Quos inter facile princeps & caput exiit. Scientia magnus ille Patriarcha Franciscus, quem eximis s. natura rudem & indoctum tanta cœlitus Francisco scientia & simili gratia & virtute Spiritus data ecclias sanctus imbuit, summo vthonori Ecclesiæ tus, uniuersæ fuerit, permulcos Christo populos acquisierit, multas fidei nationes afferuerit, animarum infinita millia conuerte rit, verbumque Dei tam sublimiter & docte annuntiarit, ut vel unica adhortatione, quæ in primo generali Ordinis torius Capitulo habuit, infinitam hominum multitudinem Deo lucratus sit, & concione finita, quingentos illorum, in ordinem suum receptos, sacra religionis vestre donat. Hanc ob causam in eius honorem & decus, illustre hoc hodie Euangelium legendum decreuit Ecclesia: *Confite. r tibi Pater, quia abscondisti hac à sapientibus, & reuelasti eis parvulis.* Hodie ergo ad vos, haec de materia actarus in duo eam membris dispersit; prium quid Euangelium includat, generatim exponet, deinde hoc ipsum S. Francisco adaptans, ad cius tandem elogia præconiaq; di labor.

Primo Euangelista orationes & sanctam Redemptoris cum Patre suo æterno sermonationem enarrans, hanc ut primariam, & maxime notabilem eius partem prodit, atque eum quadam dic dixisse: *Confiteor itabi Pater, quia abscondisti hac à sapientibus, & prudentibus, & reuelasti eis parvulis.* Verba sane sublimia & diuina, quibus Jesus Christus, in quantum homo, Patri æternogrates agit, quod mysteria fidei, quoad Messiam aduentum, à Scribis ac Phariseis, Sacerdotibus & Pontificibus, qui Judææ sapientes erant, abscondebat, eorumque cognitionem paruu lis, id

his, id est, Apostolis, reuelari. Atque haec est sancti Hieronymi expositio: *Gratias inquit agit, & exultat in Patre Christus, quod Apostolis aduentus sui aperuerit Sacra menta, qua ignorauerint Scriba & Pharisai. Adeo, ut per Sapientes hos, Legisperitos, Scibas & Phatisos Mofacicos intelligi velit.*

Secondo, aliqui verba haec examinantes, & veram illorum expositionem inquirentes, & quinam hi sint, prudentes, & sapientes, quorum Redemptor hic meminit, indagaentes; volunt per eosdem veteres Philosophos, qui illustri apud cehnicos sapientiae nomine floruerunt, & apud exterios Sapientium titulum famamque adepti sunt, denotati: huiusmodi fuerant vetera illa, oracula & illustria lumina; quos septem Graeciae Sapientes appellant antiquitas; quibus tamen omnipotens ille Deus fidei suae sapientiam & veritatis mysteriorum suorum cognitionem denegauit, iuxta illam Euangeli gnomem, *Abscondisti hac à sapientibus.*

Tertio aliam interpretationem procedentes, alij eamque obtrudere conati, afferunt Sapientibus hisce & prudentibus Patriarchas veteres & Prophetas esse adubratos, quibus Messis aduentum Deus abscondit; eo quod corpore eum oculis minime aspicerint. Ad quod alludens Seruator ipse Iudeus tum viuentibus aiebat: *Bonitati oculi, quia vident, que vos videtis: multi enim Reges & Prophetae voluerunt videre, que vos videtis, & non videbant: haec visio semper iis negata fuit, iuxta illud Euangelium: Abscondisti hac à sapientibus.*

Quarto, sanctus Augustinus in alia secedens, & ab aliorum defensis opinionibus sibi persuader, persapientes illos non omnis generis sapientess, sed insolentes duntaxat & superbos, qui scipios ut mundi credunt oracula, & vetales vulgo habentur, intelligi oportere: per parvulos autem capiendos humiles. Iusdem est opinionis magnus Gregorius, ex hoc loco comprobans, superborum à Deo oculos pon aperi; nec mentes illuminari ad mysteriorum eius veritatem perficiendam, iuxta illud Euangelicum: *Abscondisti hac à sapientibus.*

Quinto, præter omnes anterelatos fuere & alij, qui per sapientes hos & prudentes, Interprete genuine exprimi crediderunt mundi huius ratio.

politicos. Est enim quoddam in mundo sapientiae genus, quod mera apud Deum est. Inbuita. Et de hac verisimile fit olim locu-

tum esse in Proverbis Salomonem: *Sapien-*
tia hominum non est mecum, & nouis scientiam Prou. 30:

Sanctorum: pertinde ac si dicere vellet: A-
stutiam illam & prudentiam humanam,
quam ut illustrem & profundam quandam
sapientiam mundani admirantur ac suspi-
ciant, plane ignoro: sed eo, quo sancti
& iusti sunt & hactenus fuerunt, modo sa-
piens & prudens sum. Humana sapien-
tia est nosse & velle proximum circumue-
nire, rem suam per fas & nefas agere, tempo-
ri omni se affigere, dissimilare posse tem-
pore, & loco, aliquando item assentare; ver-
bo ut dicam, est omni ratione, etiam illicita
peccatumque includente secularia ac terrena
secari.

Mundanæ sapientiae descriptio.

Stolidam hanc sapientiam egregie explodit Iacob. 3:.

S. Jacob. Apostolus sic scribens: *Non est enim ista sapientia descendens de sursum à Patre lu-*
minum, sed terrena, animalia & diabolica. Hanc
ipsum & Deus abhorret, & velut abominan-
dam execratur, per Apostolum dicens: Per-
dam sapientiam sapientum & prudentiam pru-
dendum reprobabo. His ergo pater æternus
sua non patet facit mysteria, prout præsenti in
*Euangelio dicitur, *Abscondisti hac à sapien-**
tibus.

Patri ergo suo Redemptor gratias agit Prætuli-
et confitetur, quod parvulos, id est, parvu- Deus igna-
lis perfimiles, pauperes, indoctos, ad Euangeli-
cij promulgationem, fideique per univer- ros & rudes
lum terrarum, orbem disseminationm, reli- sapientibus.
atis sapientibus & neglectis, qui humano In fidei pre-
iudicio cæteris anteferendi ac præponen- dicatione,
di videbantur; selegit, quasi diceret:
Quam humilias tibi, Pater æternæ, grates & ago & habeo, quod sapientibus ac ciociis mūdi huius mysteria tua celatis parvulis au- tem, stupidis & indoctis haec ipsa manifesta-
ris, eligendo, scilicet pauperes & plebeios Ap-
ostoios, eosq; sapientia quadam cœlica il-
luminando, ut hæc eadē postea per omnem.
qua pater orbē diffundent & annuncient.

Nativitas Sic factum est, ut Dei filio in Bethlehem
Christi a nascente, Scribas, Phariseos, Sacerdotes,
gnates la- Poatrices, Regem & omnes Iudeæ prima-
tuit, & pa- tes, eiusdem nativitas latuerit, & solis illa-
toribus in- pastoribus, in montibus super gregem suo ex-
cubantibus, nonnotuerit: quos sic Angelus af-
fatus est: *Annuntio vobis gaudium magnum,*
quia natus est vobis hodie Salvator. In qua ver-
ba sic scribit D. Gypriaa. *A sapientibus, inquit,*
S prudentibus non querit testimonium, qui par-
uelo seruunt.

Huc egregie facit, quod in Proverbiis Sa-
lemonis legitur: Sapientia cum mensas in-
struxisset, epulumque lectissimum adornasset
misit ancillas, ut vocarent ad arcem extren-
dam non diuites, & potentes, sed parvulos,
quique minus possidere sapientiae videban-
tur. Haec vero sunt inuitantis verba: *Siquis*
est parvulus, & eniat ad me, & insipientibus locuta
est: Venite, comedite panem meum. Quid sibi
vult porro, sapientiam idiotis & parvulis ad-
eo se lenem & benignam exhibere, & ma-
gnates, & mundi sapientes dòprimere? ut sci-
licet manifestum fieret, sublimum ac diuin-
orum mysteriorum cognitionem, que
versa est celi sapientia, celebris oratori-
bus aut profundis Philosophis mundi hu-
ius non te fieri, sed humilibus duntaxat, iis-
que qui simplicitate sua ignorantiam me-
ram præferunt, ut idiotas ac rudes se geruant,
& velut stolidi in hoc mundo reputantur.
Sic Apostolus Paulus insanire dictus est à
Festo Præside, & David rex habitus ut fa-
tuus ab Achis purpuratis; & vero ipse Dei fi-
lius ab Herode ut stultus & emotæ mentis
explosus.

Cœlum & Mundus porro & Deus iudicio inter se
terra diuer- nimum quantum dissident, illorumque
suscitant. opiniones planc inuicem discrepant: quod
ille bonum iudicat, alteri ut malum displaceat;
quod ille, ut veritatem docet, hic ut mendaci-
um fugillat: denique quidquid in terris
ut prudens & insigniter sapiens habetur, in
ceclo ut mera stultitia & fatuitas reputatur:
è contra vero illos, quos mundus pedibus
proterit, & velut fatuos explodit & subsan-
nat, Deus permagni facit, summis honoribus
exornat, ut sapientes Philosophos cre-
dit, suaque illis mysteria & arcanâ commu-

niciat. Declarare hoc David rex voluit, cum
sic Deum alloquitur: *Declaratio sermonum Psal. 110.*
tuorum illuminat, & intellectum dat paruu-
lus. quod sic à D. Hieronymo transferrit:
Ostium sermonum tuorum lucidum docet par-
uulos. Sola namque humilitas veritatis
ianuam & aperit & illuminat. Unde non
insecre Gregorius in Moralibus: *Lumen Lib. 15. n.*
intelligentie humilitas aperit, superbia abscon-
dit.

Joannis quarto Samaritana communis
loquendi mundanus modo usq; Christum sic
affatur: *Puteus aleus est, nego, in quo haurias ha-*
bos. Mulier hæc non nisi de pureo Sichim-
atico loqui intendebat, cuius altitudo oppi-
danis oīaibus satis perspecta erat: sed alle-
goricus illorum verborum sensus longius
tendebat. Et vero mysteriorum fidei puteus Mystra
admodum profundus est, ingens eadem a fidei aby-
ssus sunt; quorum elicere veritatem & no-
titiam assequi superbi & arrogantes neque-
unt. Et tametsi doctissimi sint & multis ab-
udent literis, sunt tamen in iis, quæ ad sacra
mysteria spectant, imperitissimi, & maxime
ignati.

Elias Propheta rem tangit egregie, sed *Ezai.*
maledictione simul intentata, *Vt, inquit, qui*
sapientes sibi in oculis vestris, & coram vobis metu-
ipsiis prudentes. quibus ipse verbis sapientes
mundi huius depingit: suo namque hi iudi-
cio oracula videntur, Philosophos se ere-
dunt, cum tamen meræ sint pecudes: sta-
tera illorum fallax est, vanitas ipsis impo-
nit, ac suo ipsis falluntur iudicio; ignoran-
tia ipsis videtur esse sapientia, mendacium
veritas, virtutem virtus, & impudentia hu-
manitas, quos hoc modo fugillat *Jeremias:*
Quomodo dicitis, Sapientes nos sumus; & lex Do- *Item. 8.*
mini nobiscum est? vere mendacium operatus est
stylus mendax Scribarum. Omnes heretici,
omnes Philosophi, mundani omnes sape-
re se iactant, sed verba illorum menda-
cia, scripta falsa, & calami illorum nonnisi
blasphemias & mendacia conscribunt. ab-
est quippe ab iis veritas & ipsa mysteri-
orum cognitio; nam *abscindit haec à sapienti-
bus.*

Voluit scilicet Dominus pauperes & hu- *1. Reg. 16.*
miles discipulos suos esse praecores & cubas
Euan-

Euangelij sui promulgationem per orbem denunciavates; non autem turgidos & insolentes Phariseos aut Synagogæ Judaicæ scribas. Samuel in regem Israël ē filiis Isai aliquem vñcturus, domum eius ingressus, oculos illico coniecit in natu maximum Elibab, virum facie honesta & decora, formaque digna imperio, & proceritate corporis eximia. His ergo exterioribus perfectionibus captus Propheta, Deum confestim consulit, num hic ipse in Regem, cœlitus diuino decreto assumpsus, vngendus esset. Verum dubitanti mox Deus responder: *Nesciitas vultum eius, neque altitudinem statuta eius, quoniam abieci eum.* Eodem plane modo, cum Euangeliū orbi annuntiadū esset, eiusdemque præcones deligendi, videbat quidem Redemptor Phariseos, Scribas, nobiles, Principes, aliosque scientia & aliis dotibus insignes, dignitate sublimes, & altum cœlestis, exercitus præstantes & dignos, qui que idcirco ab omnibus suspiciebantur & colebantur: eos ipsis tamen negligendo præteriit, neminem illorum ad hoc muneris delegit, sed a vnum omnes cōtempst: parvulos vero vñxit, euexit, & ad cultum ministriumq; suum assumpst.

Poterat quidem Redemptor vasa feligere honorata, quæque omnes vñ aurea suspe-xissent, quibus mysteriorum suorum thesauros includere potuisset; sed terrea solia ac fictilia cooptauit, ea que aureis anteposuit, parvolorum & plebeiorum, non autem illustrum aut splendoridum opera hac in re vñsus. Quia in metaphora mihi Doctor Gentium præit, Corinthiis scribens: *Deus, qui dixit de tenebris lucem splende'cere, ipsi illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientie clarae itatis Dei in facie Iesu Christi.* Habetus autem thesaurum in vestiis, sicut libris ut sublimitas sit virtus Dei & non ex nobis. quasi dicat, Magnus ille Deus omnipotens, qui iam inde à mundi incunabulis tenebras, quæ super faciem abyssi erant, luminis splendore dispulit ac dissipauit, dicens: *Fiat lux, & facta est lux;* is inquam ipse, etiam cordium nostrorum tenebras effugavit, Euangelij sui nobis mysteria reuelauit, in que nobis, velut in vasis quibusdam ficti-

Bessitom.3. De Sapientia,

libus (eramus etenim omnes plebeijs ac terræ filij) diuinatis arcana, & Ecclesiæ Sacraenta recordit, eti in va- Deus hu- miles præ- miles pœnitus eadem aureis, argenteis, gemmatis. poluit mū- que reponere potuisset, Philosophis, Aristote- di Sapica- telli, Platoni, Socrati, aliisque mundi huius tibus. Sophis, qui orbis aurum, argentum, ac pre- tiosissimæ gemmæ quodammodo hominum opinione erant, illa communicando, sed aliter facere maluit, vt hac ratione summa Dei pœnitentia eluceceret, & vt rei sublimitate, magnitudine & excellentiapœspecta de au- toris ipsis virtute fieret iudicium, ac nemo sibi persuaderet hæc sibi ascribenda aut à se proficiere. Atque hoc est, quod Eu- gelium significat, dicens: *Et reuelasti ea par- unis.*

Per parvulos hos semper humiles acci- pio, atque ira omnis Sanctorum Patrum chorus accepit. Vbi enim est humilitas, animique demissio, ibi & sapientia & scien- tia. Vnde & hoc ipsum apud Salomonem *Prover.11.* ceu Prouerbiū legitur: *Vbi humilitas, ibi sapientia:* quod à Iuo ipse didicerat paren- te, qui dudum ante cecinerat: *Testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulus.* Hu- militas porro vna illarum est alarum ani- mæ pñ datarum ad mundi persecutions declinandas, & in auiam contemplatio- nis solitudinem auolandum. In huius rei figuram est, quod in Apocalypsi *dia mu- lieri data leguntur ala*, dum Draco terribi- lis illi immineret, *ut volaret in desertum;* inque- tatum se reciperet. Et si autem mirabilis hæc mulier stellis redimita, & sole vestita Ecclesiam, vel gloriosam Virginem Deipara- ram denotet; animam tamen fidem etiam repræsentat, quæ duabus accincta alis, hu- militatis inquam, & paupertatis vtroneæ, cæteris superuolat, ad perfectionem con- tendit, & à mundi fraudibus & diaboli per-secutionibus ac tentationibus facili nego- tio se subducit. Humilitas ergo vera Chri- stianorum est Philosophia, cœlestis sapien- tia, & scientiarum schola, etiam è Redem- ptoris mente dicentis: *Et reuelasti ea parv- ulis.*

Docet idipsum & Esaias quam perspi- caciissime, per modum egregia questionis,

G S G G quam

Esa. 18.

quam his proponit verbis: *Quem docebit scientiam, & quem intelligere faciet audism?* id est, cuius tanta hoc in mundo futura beatitudo, quem coelestem Deus sit sapientiam edocatur, cui sua aperiet arcana, cui diuina reuelabit mysteria? Cui quæstionis mox respondet dicens: *Ablactatos à latte, aullos ab ubribus, &c.* Anne consentaneum videatur, suorum mysteriorum magnitudinem parvulus etiam fasciat, adhuc in cunis agentibus, iudicio adhuc destitutus, Deum reuelare? sed metaphorice hæc capienda sunt, dicendumque, solos humiles, qui per ablactatos hosce intelligentur, (viunt enim ut pueri, innocentem vitam agunt, omnis sunt nequitia expertes, & à voluptatum carnalium, deliciarumque mundanarum vberibus aulsi) illos inquam solos arcanorum celestium participes fieri, solis illis secreta pandi diuina, ac Deum mysteriorum suorum scientiam patefacere.

Lib. de Civ.
Fidei ima-
go apud
Romanos.

Scribit in libris de Civitate Augustinus Africa decus, Romanos ut maxime supersticiosos fidei templum erexisse, & imibi eiusdem imaginem sic expressisse. Pinxit senem canitatem venerabilem & annis promissa & niuea in vmbilicum barba, citharam manu, & ad pedes puerum habentem; quem citharam pulsare docebat. Magister ergo senex, discipulus puer: ille annis grauis, hic in ætatis incunabulis constitutus. Veteris huius imaginis expositionem prætereuntes, quoniam proposito nostro neutiquam quadrat, hoc dicamus, illam cum Esaïæ verbis optime coincidere, dicentis, non alios Deum habiturum discipulos, quos suam doceat sapientiam quam infantes nuperime iam ab vberibus aullos.

Et sane videbantur hoc in Esaia Romani legisse: parvulos enim fidei in discipulos assignando denotabant haud dubie, huiusmodi esse debere illos, qui Dei subire ludum volunt, illiusque mysteriorum esse discipuli, secundum hæc Euangelij verba: Et reuelasti ea parvulis.

Per magna sane admiratione dignum inuenierit, si quis secum animo voluat, quam

Deus in Ecclesiæ militantis administratio- Ecclesiæ vtaturatione diversa ab ea, qua trium triūphantem dirigit ac moderatur; nam nimirum quantum inter se discrepant. In trium- litantem phanti enim, ut in Hierarchia sua cælesti diuersissimo. docet magnus Dionysius, Angeli superiores purificant, illuminant, & perfectionem gubernant inferioribus. Deus quippe mysteria Dion. de sua reuelat superioribus, ac primæ hierarchiæ Angelis, Cherubinis inquam Seraphinis, & Thronis; illi vero aliis inferioribus & minoribus; atque ita de manu in manum, de ordine in ordinem, diuinæ reuelationes à superioribus primum dimanantes, subalternatim deinde ad inferiores descendunt. At in militanti longe alia politia est, & administrandi ratio: in hac quippe minimis omnium atque infimis sua Deus mysteria reuelat, ut eadem deinde superiores, magnates, & sapientes edoceant. Etsi vero horum omnium ratios sufficientissima esse queat, quod Christus mox subiungit: *Ita Pater, quoniam sic placitum fuit ante te: in solum Dei beneplacitum, & parum liberamque eiusdem voluntatem hæc omnia transferendi*, Apostolus tamen aliam reddit dicens: *Infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia, ut non glorietur omnis caro in confessu eius.* ut scilicet inde summi Numinis potentia patescat, ac nemos persuadeat hoc ab humana virtute profici, eoque veniat præsumptionis, sibi ut inde aliquem honorem & gloriam arroget. Idecirco Redemptor ait: *Et reuelasti ea parvulis.*

Hifce verbis iugulantur & cōdemnantur Humana audaces, superba & turgidae nonnullorum damnatur præsumptiones cogitationesque, in Dei curiositas, arcana ingredi, mysteriorum eiusdem profundissimas alysos penetrare, & sapientiam ex incomprehensibilem comprehendere cupientium; qui curiositatis turbae abrepti, & scire permulta audi, numquam non interrogant: Ad quid hoc? cur illud? inque Dei negotiis, consiliis & arcanis tam libere suam ferunt sententiam, & pro libertu iudicant, ac si eidem æquales forent, & eiusdem cum ipso sortis.

Notiss.

Notissimum est, quid Esdras cum Angelo contigerit. Ille ergo scire audius, quam ob rem Deus, cuius natura bonitas, dilectum sibi populum tantopere affigeret, & gentes idolatria infames rebus omnibus afflue ficeret; ab Angelo, illius curiositatem fugilante, & altum sapere prohibente, intraque conditionis humanæ limites permanere suadente, audiuit: Excedens exedit cor tuum in seculo hoc, & comprehendere cogitas viam Altissimi. Cui Propheta: Ita Domini mei. Angelus ergo eius correpturus curiositatem, & ignorantiam naturalem manifestaturus, has illi quæstiones difficiles proposuit, dicens: Vade pon dera mihi ignis pondus, aut mensura mihi statum venti, aut reuoca mihi diem, qui prateriuit. Ad quas quæstiones perculsus Propheta ait: Quis natorum poterit facere, ut me interroges de his? Id est, quis faciat ea, quæ ipse mihi proponit? Tum Angelus: Si essem interrogatus te quanta habitaciones sunt in cordem ariæ, aut quanta arena sunt in principio abyssi, aut quanta stella sunt super firmamentum, aut quis sunt exitus paradisi, dices mibi, Fortassis in abyssum non descendisti, nec in infernum adiuxisti, nec colum unquam ascendisti; nunc autem non interrogavi te, nisi de igne & de vento, & de die per quem transisti, & à quibus separari non potes, & non respondisti mihi de eis. Igitur si hac non potes intelligere, quare scrutari & intelligere presumis alissima Dei mysteria?

Sic quidem Esdram Prophetam coartavit Angelus, quod curiose nimis in colebam. Ita ac superlunaria inquireret; qua sane reprehensio etiam hodie in plurimos vanos & insolentes rerum censores quadrat, qui stolidis suis curiositatibus in abyssis illis inuisi errantes altissima secreta & inuisibilia Dei optimi maximi mysteria penetrare volunt. Hiac quam prudentissime sponsam suam commonefacit sponsus: Auerte oculos tuos, quia ipsi me auolare fecerunt. His in sponsæ verbis humanam curiositatem suffillat; quanto enim Dei arcana ac mysteria studiosius, curiosiusque indagare contendimus, tanto se magis à nobis auertit, inquit abyssi suæ infinitum concedit profundius. Idem aliis verbis significauit Psal-

mista dicens: Accedet homo ad cor altum, Psal. 6. & exaltabitur Deus. Id est, homo elate de se sentiet, tamque sublimes animos geret & insolentes, vt diuinæ rprehendere actiones; & abditissimorum mysteriorum cognitionem habere presumat; sed frustra quo enim curiositas vento efferrur sublimius, eo Deus exaltabitur magis, & à sensibus ita sequestrabit humanis, vt tandem penitus illius conspectum sit amisurus.

Verum, ipse alienam dum coarguo curiositatem, mea prius potius corripienda venit, dum curiose nimis verborum Euangelicorum interpretationem consecutor: ergo canam receprui, & primæ parti finem imponam, vt sic ad aliam accedam, & de S. Francisco aliquid loquar, cuius hodie festum colimus, & Christianus orbis vniuersus merita ac laudes decantat.

Vt ergo materiam hanc, quam deducere spoponderam, auspicier, confitear ingenuo neceesse est, dum S. Franciscum ob ocoulos pono, illum mihi vt Seraphinum quandam incarnatum, vt Angelum terrestrem, vt hominem coelestem, vt hominum simul & Angelorum spectaculum, vt naturæ prodigium, vt Ecclesiæ miraculum visceri. Cum enim gratias eius & merita, perfectiones & laudes recensere, earumque texere catalogum gestio, dicere cum Davide coactus sum, (quod ille de Deo cecinit,) Confiteor tibi Pater, quoniam terribiliter Psal. 138.

Quemadmodum avium nonnullæ tam Comparasublime euolant, vt eas humana acies affectio. qui nequeat, quod intra nubes pene se abdaat, quo viñus ferri non potest; quales sunt aquila & gryphaëti, soli quam proxime appropinquantes. Ita inter sanctos aliqui tam sublime præ aliis virtutum magnitudine & vitae sanctimonia euolunt, vix ut mundus eos a se qui cognitione quiuerit,

ac nemo non eisdem contemplando in admirationem raptus sit. Inter quos de principiis & principum numero sanctus Franciscus noster existit, qui inter alios sanctos tam altum in sanctitate vita, ac perfectione & contemplatione euolauit, vix ut extiterit, quem maiori sit Deus affectu prosequutus, aut cui plura mysteria reuelat. *Et reuelasti ea parvulis.*

Multa mysteria reuelata S.
Francisco.

Deus docu-
it S. Franci-
scum Dia-
bolum ac
mundum
superare.

Ezai. 66.

I. Reg. 17.

Allegoria.

Eccl autem mysteria, quae Deus ter maximus sanctissimo Francisco reuelauit ac patefecit, & maxima sunt, & numero adeo infinita, verbis ut exprimi nequeant; duo tamen illorum deponam; primo quomodo diabolum superare, mundique fraudes & imposturas declinare, Deo inspiratus didicerit: deinde quo passionis illi suae mysterium modo declararit, eiusdem illi symbola & insignia imprimendo. Ad haec duo velut primaria & capita aliorum, omnes illi factae reuelationes referuntur.

Primum ergo ut ostendam, vere illum Deus docuit, ad inimicum tartareum debelandum, mudiisque triumphandum duos nempe illos hostes potentissimos, humilitate hinc & animi demissione, illinc vero rerum omnium contemptu opus esse. Hinc S. Bonaventura, qui S. Francisci vita historiam texuit, in ipsius initio merito illud Propheticum in illum quadrat: *Et quem autem respiccam nisi ad pauperulum & contritum spiritu, & timorem sermones meos?* Vere autem ad sanctum Franciscum Deus respexit, cum illum mundo valedicere, omnia relinqueret, paupertatem amplecti, ac diuinorum combinationum timorem concipere docuit.

Cum Colosseus ille Goliadas, omni nobilitati Judaicæ insultaret, & variis vniuersum populum Israel opprobriis contumeliasque proscinderet; nemo inter omnes imanicum hunc insolentem aggredi, aut barbarum hunc finibus suis pellere auctor fuit, donec tandem rem hanc cordi suscipiens, Deus filiorum natu minimum & a ceteris fratribus contemptum excitauit, qui illum duello & aggredieretur, & vita exueret. In aetatem ergo iam descensurus armis regiis teceras, ut si iisdem grauatum sensis, uti eadem

nec tractare, nec in iisdem commode libere quæ membra mouere posset, confessim illa exuit, & sola funda ac lapidibus de torrente instructus, victoriam retulit, & victoriae præmium. Quæ omnia cœlico illum instictu & diuina reuelatione fecisse credere fas est.

Eodem prorsus modo idem ipse Deus S. Franciscus huic viro suis in oculis paruo & stans cum trum suorum carnalium ludibrio dubio Davidem procul reuelauit, cacomonem & munatur, qui dubio aduersarij tyrannide grauissima facili illius homines premebant, non nisi lapidibus esse impetendos. Videns ergo cœlestis hic homo bonis se ac diuinitatis singularibus, non secus ac David armis regis grauatum diuinitus inspiratus, iisdem penitus valedixit; omnem affectum mundanum, & desiderium exuit, ac terrenis sollicitudinibus ex animo se abdicavit, vna funda contentus, id est, ea quam instituit regula, qua, & per quam mundum lapidibus impetrat, ac toties tantoque cum honore, ac de diabolo triumphum retulit.

Seraphicus porro Pater sanctus Franciscus eandem paupertatem professus est, Iesus eadem quam Apostoli ac discipuli Christi. Vt paupertas nimirum hi, dum eius cultui primum se dedicatio professio habet, omnia se dimittere, ore Petri pro o. nem fecit, manibus loquentis profitebatur, cuius Mat. 19. formula describitur: *Ecce nos te stoli. liquimus omnia, & secutis sumus t.:* sic etiam Matth. 19. prius ipse Franciscus, crucem amplecti, Christum sequi, mundumque relinquere Generosum constituisse, omnia deseuit, & honoris tatis indicifice se iisdem abdicavit, quod insignis haud dubie pietatis, & magnanimitatis generositas relinquit argumentum, ut exempli testatum faciat.

Adolescens ille, qui vita iter ac semitas salutis perconstratur, Christum adierat; vt ab eo audivit: *Serua mandata; gratanti hæc animo verba accepit, verum auditio, deferenda esse sibi omnia: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, que habes, & da pauperibus, & sequere me;* tristis abiit; erat enim opulentus & facultatibus & auro abundabat, qua defebat & amitterebat inuitus. *E contra vero*

Franc.

Franciscus noster, etsi pater facultatibus affectueret, & honorem sibi & promotionem ad maiores dignitates sponte potuisset; libenterissime cuncta dimisit, nudus ad Domini se pedes abiecit, bonisque se omnibus abdicauit.

*Amor Dei
vegit S.
Franciscum
rehaquere
anima.*

Prima, qua ad generosum hunc animum inducendum est motus, ratio fuit ardenterissimus eiusdem erga Redemptorem Iesum amorem, & flagrantissima qua introsum astubab caritas. Atque ut vehemens nos auctus vestes cogit exuere, ac corpus denudare, quo expeditiores simus & minus grauati: ita viuæ amoris diuini flammæ, & intensissimi calores, quibus gloriose huius Confessoris cor, anima, penetralia noctu & interdiu numquam non flagrabant, illum bonis se penitus omnibus spoliare, honores, opes, & spem omnem maiorum praescindere, & sincere valedicere omnibus compulerunt.

1 Reg. 18.

Tam arctum inter Ionatham ac Dauidem fuit necessitudinis vinculum, amicitiaeque fides adeo sanctum, ut corde suo & oculis Dauidem Ionathas haberet cariorem, inquit insignis amoris testimonium suis se exuit vestibus, easque Dauidi dedit: *Exspolivit enim se Ionathas tunica, qua erat indutus, & dedit eam Dauid.* Ut allegorice factum hoc exponam ac proposito adaptem meo, dixerim, inter Iesum Christum, magnum illum celorum principem, & humilem Franciscum tantum amicitiae, charitatis, effectusque mutuo intercessisse, ut sanctus hic vir intensus & immensus suum, quo in Deum suum referatur, amorem testaturus, omnia quæ possidebat, quin ipsas etiam, quibus indutus erat, ut stes, Dei in honorem ac pauperum auctorume tegumentum, exuerit.

*S. Franci-
fus deserit
omnia, ex-
emplu alijs
lum, 35.*

Secundo, S. Franciscum co-generositatis & magnanimitatis præferendo adduxit posteritatis exemplum, ut nimis ruror illustribus animabus, quas ad illius disciplinam ac vitæ normam imitandam Deus destinarat, egregio exemplo præluceret. Ut enim apud Ieremiam Ionadab, filius Rechab, hanc filii normam in generationes sempiternas inviolate seruandam præscripti. *Domum non adiucabitis, sementem non feritis, & vineas non*

plantabitis, neque habebitis, sed in tabernaculis habitabitis cum his diebus vestris, ab omni vanitate mundique ambitione lequestrati. Ita beatus Pater Francis, eamdem viræ disciplinam, & institutum suis videtur Religiosi S. giosis præscripsiisse, quod Ionadab Rechabit, Francisci tui posteris: veuit enim, ne quid possiderent, Rechabitæ ne domos ædificarent, vineas ne plantarent, collati. mellem non colligerent, id est, nihil proprium possiderent, sed ex eleemosynis omnes vicititarent, paupertas illorum insigne foret, ac numquam tabernaculis monasteriorum suorum, ad mundum & mundana repetenda, egresserentur. Hæc porro regula & Deo gratissima est, & animabus proximi vrlhima.

Gloriosus autem Patriarcha Franciscus illud fecit mundo, quod olim filij Israel Sehon regi Amorrorum. Illi ergo Ægypto egressi, cum paulatim in promissionis terram tenderent, ad regem hunc legatos destinxerunt liberum per fines eius anfum postulaturos. Hæc porro legatorum oratio & petitionis erat summa: *Obsecro, ut transire miliea per terram tuam, non declinabimus in agros & vineas, non bibemus aquas ex puto, via regia adiemur, donec et ansierimus finem tuam.* Tunc S. Franciscus fuit institutum S. Francisci, & eamdem scus solum Religiosi suis præscripsit regulam ad per transicendum à mundi terminos transcendendum. Ipse enim ut mundo peccatum alter Moses, filiorum Dei conductor, & in ijt..

numerabilem animarum sanctorum peccati captiuitate eductarum, & ad terram promissionis properantium multitudinem secum trahens, eadem mundo proposuit, dum viam dumtaxat & transitum postulauit, non in agris, non in vineis commorari, immo nec è puto, & cisterne eiusdem vel guttam haurire cupiens, id est, temporalium desiderium omne ac possessionem, & voluptatum gustum omnem repudians, per mundana transire dumtaxat, non vero iisdem affectu, aut complacentia vana adhæscere.

Tertio, omnium Francisco deserendo Mundum occasio fuit, quod contra mundum, ac qui oppudiabolum certamen esset initius. Et sane gnare vocatum que in stadio ac palæstra luctatus fuerit, numerum aduersarii est, quam expeditissimus sit dus plane oportet, & ab omni granamine liberimus: sit oportet.

vt enim Gregorius Pontifex ait: *Si quispiam vestitus luctatur cum nudo, ciuius ad terram trahitur, quia habet unde teneatur.* perinde ac si dicer, si quis mundum adoriri, & de eodem

Cum diabo victoriā referre voluerit, nudus penitus sit ille pugnat. oportet, & ab omni plane re liber. Spiritus rus ab omnibus tartarei etiam nudi sunt, nihilque peccatum in nibus terrenis sit liber.

spiritat & rebus mundanis grauatum, cum ipsis mundis posse praeliari, fallitur: neque enim verisimile sit, aut sperare fas, hoc posse modo laetare parari. Nudos cum nudis luctari oportet, nihil penitus habentes, quo ab ipsis resneamur, attractiq; solo prosternamur. Hæc porro nuditas nihil est aliud quam mera paupertas, & rerum omnium contemptus. S. Franciscus ergo hoc pacto nudatus cum esset, hunc aduersarium subegit, & Iobi exemplo facultatibus omnibus exsoliatus, & in necessitatibus simili extensus, infinitas de eodem retulit victorias, hacque ratione & triumphum egit, & mundo vniuerso sedidit admirabilem.

Malach. 4.

Isai. 20.

Jerem. 22.

Ioan. 1.

S. Franciscus Elias collatus.

S. Franciscus natus
Anno Domini 1182.

infidelibus occupata tenebatur, quo pertinet Hispaniam Iudei & Mauri Christi non men publice suis in Synagogis diris & execrationibus deuocabant. Hoc igitur deplorato & exulcerato tempore Sanctus Franciscus, instar secundi Eliæ, in orbem prodigij, ut corda Parrum ad filios, principum ad subditos, populorum erga Deum, & fidelium erga sanctam matrem Ecclesiam conuertire, omniaque turbata ad pacem & concordiam reuocaret.

Venit adhæc nudus & pauper, vt Isaías; S. Franciscus venit & instar Ieremias, non catenis & ferro scis venit onustus, sed cilicio, & facco cooperatus, & furvus magnus & rudi præcinctus; quæ omnia insignis auctoritate & pœnitentia sunt argumenta. Iolophus, Venit denique vt Ioannes Baptista, vt veram viuendi mundo fidem proponeret, sincerum in normam quam, timorem Domini, peccati horrorem, edoceret. virtutis decus, humilitatis excellentiam, paupertatis meritum, pœnitentiarum valorem, austерitatum pretium, orationis pœnitentiam, religionis gloriam, mundi vanitatem, vita huius inanias, terra pericula, diuinorum iudiciorum formidinem, omnium denique rerum contemptum edoceret. Summa, venit vt magnus quidam Doctor & sapiens Philosophus, quo recte debiteque vivendi rationem omnibus præscriberet, & à vitijs iniuritatisque abstraheret. Atque hoc primum est sanctarum reuelationum, cœlitus S. Patri Francisco, in oculis suis paruo faciatrum, punctum, iuxta illam Euangelij nostri sententiam: *Abscondisti hac à sapientibus & reuelasti ea parvulis.*

Alterum vero in perfecta mysterij passionis Dominicae notitia & reuelatione consistit; quod illi tam perfecte reuelatum fuit, ut mysterium & sacra eius corpori fuerit insculptum, & sancte S. cræ filij Dei crucifixi plagæ eidem, vel utiliter Francisco lustres & admirandæ quedam incisuræ, in reuelatum. scriptæ, ac velut cicatrices, quas vulgariter Zach. 13. stigmata nominamus. Deus Pater à filio apud Zachariam Prophetam petit, *Quæ sunt plagi istæ in medio manuum tuarum?* cui filius responderet: *Hæc plagatus sum in domo eorum, qui diligebant me.* Quid autem vetat, quo minus hoc ipsum à sancto hoc petamus? *Quæ sunt istæ*

Itæ plaqæ in medio manuum tuarum : beatissime Francisce, qui merito replicate pe-
tentibus potest, qui me eximo vehementi-
que amore est prosecutus, his me plaqis con-
fecit, ipse pro me mori dignatus, diuinis sa-
cristique hisce plaqis etiam me dignatus est.
Adeo ut non minus, ne dicam potius, quam
Apostolus Paulus dicere queat : *De cetero
nemo mihi molestus sit: ego enim stigmata Domini
Iesu in corpore meo porto.* Gloriabatur S. Paulus,
quod Domini stigmata in corpore ge-
staret suo. & sane magni est honoris nota,
& singularis cuiusdam affectus argumen-
tum.

*l. Reg. 8.
Amicitia
Davidis &
Ionathæ.*

Ionathæ Principis erga Davidem Pasto-
rem ouium amor misifice in libris Regum
celebratur, tum porissimum, quando iam
profligato Goliatæ victor in urbem rediit,
eiusdem caput velut victoria monumentum
ac trophæum manibus gestans. Tum nam-
que ille in amoris argumentum spoliavit se
tunica sua, & dedit eam David & reliqua ves-
timenta sua, & que ad gladium & arcum & bal-
theum. Magnus & fidus & sincerus amicus
hic fuit, qui suum patesfactus amico affec-
tum, dedit, quidquid sibi dare licuit ; & si
vel animam tradere potuisset, haud dubie
non negasset: sed hanc cum dare neutiquam
posset, vestibus & armis suis amicum coho-
nestauit. Si ergo armorum & vestium dona-
tum Scriptura tantopere commendet, vt
veluti singularis affectus testimonium id
commemoret; ecquod amoris & dilectionis
argumentum fuit, Iesum Christum, amico
suo integrissimo Franciscu, non tunicam &
vestimenta, qua corpori non nisi extrinseca-
sunt, sed sacras & sanctas illas, quibus pretio-
sum ipsius corpus ceu totidem lectissimis
geminis, in die passionis, in Calvaria monte
exornatum fuit, plaqas & stigmata commu-
nicasse ? Quis ingentem hunc amorem non
admiretur ? quis non æternis & nunquam
intermititur audibus tam admirabile, uo-
uum, & haec tenus inauditum beneficium ex-
tollat ? quis tam illustre & nunquam visum
miraculum non obstupecat :

Exclamem ergo merito, o Deum vere
in sanctis suis admirabilem ! ac nominatum
in Francisco nostro, quem insculptis passio-

nis sua notis, crucis insignibus, & vulnerum Deus in-
suorum cicatricibus honestatum voluit. Sanctis suis

vt autem euident fiat, quanta fuerit gloria admirabi-
liuinis hisce & admirabilibus plaqis, quibus lis.

somimus mundi vindex genus humanum te-
demit, torque illustres retulit viatorias, ina-
rari & insigniri ; manifeste colligetur ex su-
perbi & arrogantis Amani responso : hic ro-
gatus n. à rege Assuero : *Quid debet fieri viro
quem Rex h. norare desiderat?* prudenter politi-
ceque respondit : *Homo quem Rex honorare Esther. 6.
cupit, debet indui vestibus regis.* quasi dicat:

Moralis.

Non posset à Rege maior in quempiam con-
ferti honor, quam si regis ipsius vestes indu-
re mereatur, alia quidem in eam rem plurima
attulit, sed primum, quod dixisse afferui, pro-
posito nostro deseruit. Notandum igitur, su-
perbum & insolentem hunc purpuratum, ma-
jorem sibi cogitando gloriam, honorem, &
gaudium effingere non potuisse eo, quod i-
am deprompsi, quam vtililicet aliquis regis
mortalis paludamento ac trabea vestiatur,
quanto ergo maior & eminentior sancti hu-
iis viri credi honos debet, dum à Rege Re-
gum tantum fauorem & gratiam accipit, vt
passionis illius insignia & viuas vulnera no-
tas gestare dignus efficitur, ecquo perfusum
gaudio, ecquam consolationem sensisse san-
ctum hunc virum credibile est, vbi se diuinis
his cicatricibus non dico vulneratum,
sed diuina quadam ratione exornatum vi-
dit?

Scyphus aureus Iosephi Ægypti principis
reperrus fuit in ore facci Beniamini. Ad *Gen. 41.*
propositum nostrum misifice hoc facit, si al-
legorice exposuerimus. Beniamin Iacobi fi-
liorum & fratribus minimus, satis genuine
humilem huc virum representabat, omnium
secundum nomen ordini illius ab Eccle-
sia collatum, minimum. Et quemadmo. *Allegoria.*
dum quinque ille partibus in Ioseph coniu-
vio ceteris fratribus prelatus fuit, vt ipsa
indicit Genesis; ad eundem plane modum S.
Franciscus, pra reliquis fratribus, aliorum sci-
licet ordinum & institutorum fundatoribus,
quinque ferulis, id est, quinis Iesu Christi S. Francis
vulnerum stigmatibus honestatus fuit Beniamino.
quia etiam scyphus aureus eius fuit facco collatus.

inser.

insertus, eo quod passionis calix sibi veste
cius introrsum latebat, corpore videlicet
eius sacrifacitatis notis insculpto & insi-
gnito.

Lexit. 6.

Significa-
tio vestium
S. Francisci:

In Leuitico mandat Deus, ut sacrificium
quidem in urbe in templi interiori atrio of-
ferretur & cremaretur, cineres vero extra ur-
bem deferrentur. Quia ipse ceremonia desi-
gnatum voluit exteriora interiorum esse no-
tas ac symbola debere. Hebrei namque vi-
dentes sparsos extra urbem & castra cineres,
illico cogitabant & imaginabantur, sacrifici-
um immolatum esse, victimas iugulatas &
in cinerem penitus redactas. Hoc iterum
symbolico sensu expositum in mentem mihi
reducit, simile quid & huic mysterio quam
proxime accedens, in gloriose Patre Sancto
Francisco contigisse. Ipse namque tum in
urbe, tum in locis desertis agens, cinericiam
hanc assumere vestem voluit, ut signo hoc
extrinsecus manifeste pateret, omnem sen-
sualitatem, carnalitatem, ac pecuniam & il-
licitam concupiscentiam in fratribus suorum
animis Deo integre esse immolatam, &
divini igne amoris concessamatam. Suæ insu-
per passionis sigillis exterius eum signare
Deus voluit, ut hinc nemo non aperte in-
telligeret, in anima & corde illius, præter
crucem, mortificationem, passionem
ac martyrium, nihil omnino repe-
riti.

Exod. 21.
Lex de ser-
uis apud
Hebreos.

S. Franci-
eus æter-
nus Christi
seruos.

Dei lex quoad seruos olim erat, ut qui
perpetuus esse hero seruus veller, nec ab
eius familia diuelli, et si libertas illi ex legis
præscripto cuncederetur, ei auris subula
perforaretur. Cum autem haec nota in pla-
ga modum illi insculperetur, ferro hoc &
herili sigillo siebat, ut omnibus manifestum
foret, in serum hunc perpetuum domino
ius esse, & perpetuum illius in domo seruitu-
tem hunc seruiturum. Hoc notate, ve-
lim, docti, ac vobiscum cogitate; cuius my-
sticum si sensum habere cupiatis, inuenietis,
Sanctum Franciscum perpetuum Iesu Chri-
stici serum esse, qui huius cultui obsequio-
nus Christi que non ad exiguum aliquod temporis spa-
tium, more aliorum hominum, se, sed in
æternum ac sempiternum consecravit, at-
que idcirco Iesu Christi stigmatibus consi-

gnatus, & sacro plagarum eiusdem sigillo
connotatus fuit. Ut hac ratione liquido
patescat, boni huius Domini obsequio ac
ministerio inuiolate & sempiternum ipsum
esse dedicatum. Haec quidem recte & adin-
stistratum, quod sequitur, paulo amplius, &
notius.

Si quando domum aliquam corripuit in-
cendium, & iam omnia longe lateque g: af-
ficiens flamma depascitur, solent, qui in eadem familiaris
domo agunt, vel fenestras aperiunt vel alia
respiracula, vel patentes deiecere, quo flam-
ma liberatur egressus & fumo iteri. Sanctus
Franciscus Seraphicus ille Pater, charitate
totus & amore ardente diuino, corque ipsius
maximopere sacro & stuabar incendio. Qua-
re fenestras illi & portas in manibus, pe-
dibus & latere fieri necesse fuit, sacras scili-
cet plagatum Dominicatum notas ac sti-
gmata: ut per huiusmodi exitus & elices,
devotionis fumus, & amoris eius extremi
ignis foras evaporet, & ab omnibus conspi-
ciatur. Hic quidem familiaris conceptus,
sed ecce alium sublimiorem & plectri al-
tioris.

Inter alias pro leproso mundando faci-
cij ceremonias haec una fuit, ut duorum pa-
serum oblatorum alterum immolare la-
codos, & occisi sanguine alterum conper-
geret, quem deinde cruentatum viuum di-
mittebat, ut in agrum auolaret liber. Quo Allegoria,
eumque ergo passer hic conuolabat, compari-
ris sui immolati sacrificium, & quam sangu-
ne suo medelam fecisset, quodammodo di-
ulgebat. O mirabilia! o mysteria! Iesus
Christus Dominus noster sacrificatus fuit,
omnemque sanguinem suum in crucis atra
effudit, ut hominem peccatorem à lepra illa
illa originaria, quam ab Adamo contrax-
erat, perfanaret: ut vero esset, quia tam amplum
beneficium diuulgaret, ne forte sempiterna
ipsum obrueret obliuio, Franciscum, ege-
gium illum coeli alitem qui tam sublimem e-
uolarat, & à terra tantum se sequestrarat,
suo natare in sanguine voluit, & suis in ma-
nibus, pedibus, & latere signari, ut hoc pacto
eximium passionis beneficium publicaret,
eiusque memoriam per quatuor orbis angu-
los conseruaret.

Lucia-

Lucus
autem
decim
te hoc
fuerit
no se
spedi

Cat b
super
mobi
mobi
mobi
mobi

Lucanus q. Lucianus, nobilis ille sannio, & Christiani
nunca au- norum aduersarius acerimus, ceterum inge-
dari late- nio magnus, hoc vnum in humani corporis
re hominis fabrica & fabro, carpebar; quod nullam ipse
fuerat natura auctor ad latus illius fenestram con-
fessiles stituisset, quo amicus amicum audiens lo-
quendit. quidquid amici pectori lateret,
perspectum haberet, cogitationes inquam,
desideria, proposita, intentiones, voluntates,
fidem, &c. Sed perpetam hoc, ut defectum &
imperfectum quid ille reprehendit, quod in-
signem potius conditoris ipsius prudentiam
denotat, & ad hominis bonum misericordia facit.
Deo sapientissime omnia celante, ne qua
corde lateret iniquitas ac nequitia foris pa-
toseret. Deus bone, si in ipsa hominis fabrica
aliquam in latere ipsius fenestrā fecissetes quo
prodiciones, dissimulationes, quantū hypo-
criteos, quod deniq; malorum genera ad oculum
patuerint; fuissest haud dubie Prophete-
vihi, qua postquam templi erat paries de-
stictus, domum Dei plenam serpentibus, as-
pidibus, draconibus, aliisq; monstrosis & im-
mundis animalibus, peraram, pavimentum
& laquearia, atque omnia muri latera pro-
pentibus conspergit. Si talis in hominis latere
compagum laxatura fieret, cordis illius tem-
plum inquinatissimum, spurcie & immundi-
tia, & maximis abominationibus plenum
appareret, & a latere, in medio, sursum, deorsum,
intus, foris, atque vndeque inaudite
perfidiae & prodiciones mirae conspectui
se nostro offerrent. Sed recte ac prudenter san-
cti Francisci adaperiti Deus latus voluit, &
cor eius ac animi penetralia omnium oculis
patere, quod bonum ac fidele cor esset, &
meram simplicitatem, humilitatem, & sinceri-
tatem erga Deum amorem, & perfectum re-
rum omnium mundanarum contemptum
spitarer.

Ez. 11. *De sancto aurem viro hoc dici merito
queat: Lenabit signum in nationes, & congrega-
bit profugos Israël, & diffiperet Iuda congregabit
à quatuor ventis. Nam S. Pater noster Fran-
ciscus crucis signum mirabiliter exaltauit, &
passionis insignia mirum quantum extulerit,
vtpote toto illa corpore insculpta gestans, &
fugitiuos ac vagabundos peccatores, à qua-
tuor mundi cardinibus colgerit. Quin mi-*

hi ipse libens persutaserim, illi imprimis my-
stice, non quidem litteraliter dictum esse:
*Pone me ut signaculum super cornuum, ut signa-
culum super brachium tuum.* Latere quippe,
manibus ac pedibus Domini praeferebas stig-
mata, hoc ipsum, quod à spōsa petebat sposi-
bus, reapse in se compleuit.

Cant. 8.

Si ipse totius vniuersi Seruator ac Domi-
nus Sanctorum sigillis dicere potuit illud
Prophetæ: *In manibus meis decripte. San-
cto Franciso sane, nominatum ac præ alis
maxime dicere & debuit & potuit, in mani-
bus tuis, pedibus ac latere descriptus sum Dei
filius, ut quam singularem suorum sollicitu-
dinem gerit & sedulam memoriam, simul lectos in
& amorem, quo ipsos speciatim prosequi-
tur, testatum faciat, se eos ait perpetuo in scriptos g̃
manibus habere, ut in eos nunquam non be-
xit.*

*nignitatis suæ oculos coniceret, quin i-
mo in iisdem scriptos & exaratos, quo (qua-
si obliuioni obnoxius foret) immortalē illorū
memoriam conservaret. Seraphicus
quoque Franciscus reciprocum ut affectum
erga amantem proderet, & perpetuam, qua
in eo vigebat, quod per crucem & passionem
Dominicam accedit, beneficij recordatio-
nem, semper ipsum ob oculos gestabat; ac,
ne obliuio forte eiusdem occurreret, cordi
suo, manibus ac pedibus ipsum insculperat;
adeo ut nec aperire oculos, nec pedes manus
mouere posset, neue etiam aliquam in cor
cogitationem admittere, quin prima semper
ipsa foret passionis recordatio, & signa, notas
ac patentia tam eximii beneficij indicia con-
spiceret.*

Apud Ezechielem vocem de sublimi de-
tonantem audio, Angeloque mandantem:
*Signa thau super frontes virorum gementium &
dolentium super cunctas abominationes, qua sunt
in medio Ierusalem.* Hic aures & animum ad-
Deus vult
uertire doctiores; nam profundum hic later
omnes pa-
mysterium. Hebraicalittera Thau symbolū sionis insi-
& nota est crucis: Deus porro, qui iustos o-
gnibus &
mines, qui hoc in mundo ob delicta tum sua, notis insi-
tum aliena dolent & lachrymis conficiuntur, gniri.
in fronte vult notari, & in animabus signari;
Franciscum imprimis vitum illum ob aliena
crimina dolentem ac gemebundum, si quis
inquam, verum inquam Heraclitum Chri-
stianos.

H h h h

Bessai tom. 3. de Sancto.

stianum singulari quodam priuilegio crucis suæ ac passionis sigilla in manibus, pedibus, ac latere gestare, iusq; plagiis seu palatinum quendam principis sui coloribus cohonestari voluit.

Plage sancti Francisci in dicta accepta ex amore.

Vulnera ac plagi Iesu Christi, amore quo dam extremo & gaudio incredibili, recepta sunt, sed inaudita immanitate inflicta. E contra vero S. Francisci stigmata & exarcatissimo amore data sunt, & simul etiam reciproco quodam amore accepta. Atque haec impressio sine viasanguinis effusione, sine vilo doloris sensu, sine pena ac cruciatu, sine villa crudelitatis significatione, tam leniter & suauiter peracta est, quin etiam tanta est contra consolatione & voluptate vulnerati ut verbis nec gaudium, nec amor exprimi queat, immo nec mens aut ingenium humanum eadem comprehendere.

S. Franciscus a Christo crucifixus.

Prodigiosum haud dubie spectaculum & inauditum fuit, eam hominem in monte Calvariae immanitatem ac feritatem faisse, ut Iesum Christum verum Deum & hominem in crucem agerent, totque vulneribus conuulerent. Verum non minus prodigiosum aut portentosum est, hominem a Deo, id est, a Iesu Christo sanctum Franciscum, crucifigi, toto ut corpore vulneraret, in cruce prosterneret & vulnera illi sua insculperet. Hic ergo elata exclamandum voce : *Venite & vide opera Domini, quae posuit prodigia super terram.*

Psal. 45.

Optavit olim Regius vates, & afflitem cōtendit corpus vñiuersum & caro timore Domini configerentur; precatur enim : *Confige timore tuo carnes meas.* Perinde ac si diceret : Omnia carnalia desideria, nec non concupiscentias meas vniuersas, timore tuo crucifige quodammodo & eneca. At longe maiorem hororem S. Franciscus adeptus est : nam ab ipsa Iesu Christi cruce crucifixus est, & summo cum triumpho & honore easdem plagas & vulnera gestavit.

Psal. 11.

V.

Quam potro vitilis sanctus hic vir Ecclesiaz vniuersali fuit? quantum mundo vniuerso utilitatem attulit? quantum ad animarum salutem momenti contulit? Egregium est, & Ierem. 58. ad rem, quod apud Ieremiam legimus. Hic ergo Propheta cum Sedechia regis odium

& indignationem incurrit, in profundissimum ab eodem lacum coniici iussus est, in quo sordium plurimum & lucis quam minimum, quiq; & teterimum spirabat odorem. Aliquanto hic tempore, squalore situo obitus, Propheta egit, multaque grauia quodam alio eodem est perpetus, donec regius Eunuchus Abdemelch, viris factissimi commiseratione tactus, illius apud Regem patrociniū suscepit, illiusque e lacu educendi pote statum obtinuit, ne in eo pädore vitam infelix finiret. Ergo alligatis ad funem veteribus pannis, ac semipuridis, submisit eos ad Ieremiam in lacum, indicauitq; quo data ritu adhiberet, itaque e lacu excederet. Ieremias ergo consilium secutus, veterum panorum & scrutorum ac funis adminiculo, e lacu prodiit, & maiori quam ante zelo ac fervore Dei sui cultum promovit & legem promulgauit.

Quid hoc sibi vult? quid denotat mysterium? quo spectant hæc omnia? hæc vero assimilatos glorioſi Patriarchæ S. Francisci inago sunt & Eunuchus representatio, quæ ipsi adaptos, & sic probos. Abdemelch in lacum missus ipsa peccatoris est Iech. figura, qui cum in mortalis peccati barathru delabitur, vere in profundum lacum decidit. Vnde David : *Nor me demergas temp̄is a Psal. 68: que, nequo absorbeat me profundum, neque urgeat ſi per me putens peccatis ſuum.* Hoc in Peccatoris lacu ac puto exenti, lutique, id est, sordium, status colputredinis immunditiarumq; plurimum est, lacus cum si credimus dicenti, *Corrupta ſunt cicatricē Ieremie in mea;* & alibi : *Corrupti ſunt & abominabiles lacū missi, facti ſunt.* Non defunt etiam tenebrae; nam *Psal. 37:* peccator oculos quidem habet, ne hilum tam *Psal. 13:* videt & exercit; iuxta illud : *Oculos habent & non videbunt.* Quin tetram locus hic *Psal. 50:* exhalat mephitim & malevolentiam, ac foetorem intolerabilem : *Sepulchrum patens offetur eorum.* Quam vero peccati foetus putidus, quam ingratus, quam etiam intolerabilis! Domi quidem domesticorum nares malevolentia opplet, quin & foras progressus, vibem inficit vniuerlam, atque hoc modo scandalum creat & offendiculum. Hoc ergo in statu cum miser peccator in mundo ageret, ecce pius, clemens, ac misericordis Eunuchus Abdemelch, S. Franciscus inquam, ſuum illi offert funem,

simem, simul & laceram ac vilem vestem,
quorum administriculo hac illum voragine e-
ducit. Fit autem deinde, ut duri & peruvicaces
peccatores, pœnitentia delictorum motu re-
ligiosam vitam profiteantur, vita sanctimo-
nia emineant, & probitatem conuersacionis
amplectantur: qui antea in sordibus coen-
que vitiorum voluntabantur, etiam alios ad
meliora attrahere, & saluti illorum coope-
rari contendant: qui antea cæcutiebant, do-
ctrina ac sapientia sua alios illuminant ac fa-
cilem preferant; qui tetruntante & ingratum
efflabant odorem, boauum omni in contu-
bernio ac familiari conuersatione iam pa-
sim spirent, & infinitas animas sui sequaces
habeant virtutum ac sanctimoniarum odore il-
leclas, ac velut noui quidam Ieremias puto
egressi, maiori quam ante lapsum contentio-
ne, studio, mixuque diuini cultus se operibus
impendant, permultos errantium ad pœni-
tentia exercitium pertrahentes. Historia
hæc tropologies exposita equo quidem lon-
gior fuit; sed grata est & iucunda auditu:
alias iam breuiores, nec minus futuras iucun-
das, recensabo.

insignem & præclarum manipulum! quot ille spicas, calque graues &urgidas pietatæq; plena magno illi patrifamilias atutlit! Quot sancti sanctæque in Diuorum relati numerum! quot incliti Martires, quot sacrae Virgines, Dei Optimi Maximi sponsæ, è magno hoc ordine prodierunt? Quot ille summos, qui Ecclesiæ vniuersæ regimen caperent, Pontifices, quot Cardinales & purpuratis SenatusPatres, quot illustres orbi Doctores dedit? Testes sunt S. Antonius de Padua, S. Bonaventura, S. Bernardinus Senensis, duo Ludouici, S. Didacus, aliisque permulti.

Quam ergo vber est & copiosus Franciscus Tempore
cani Ordinis manipulus! qui pauxillo rem- S. Francisci
pore in tantum crevit, atque adeo per pro- quinque
uincias omnes longe se lateque diffudit, ut mille Reli-
ipso etiamnum viuo fundatore & auctore giosi in uno
Seraphico Francisco, quinque & amplius re- Capitulo
ligiosorum millia, magna vita sanctimonia, generali
pietate & austerioritate illustrium generali in congregati.
Capitulo vnum in locum, magno Romano-
rum, atque adeo orbis vniuersit cum stupore
conuenerint.

Fabulantur & fingunt Poetæ augarum patres, suis Atlantem duos mundi cardines humeris sustinere. Hoc quidem commentitium ac fabulosum : verissimum tamen , S. Franciscus ciscum esse velut Ecclesiæ torius Atlantem. Ecclesiæ Quo ferri queat Innocentii Pontificis ea Atlas. tempestate somnium, ac potius diuinitus datareuelatio. Videre is sibi videbaruit, templum sancti Ioannis Lateranensis ruinam minori, & iamiam solo prosternendum, verum ab homine pauperculo, pannoso & vili eiusdem ruinam impediens, & suppositis id humeris velut columnis ac scelbris, suffulciri. His poro panasios sanctum Franciscum, vii re ipsa Pontifex post cognovit , repræsentabat.

Reuelationis sibi alias factæ meminit Sa- Ecl. 9.
lomon, camque nobis enarrat, quæ cum hac
ipsa egregie admodum coincidit. Vidisse sa-
ergo ait vibem quandam obsidii corona ab
hoste circumseces cinctam, & eo angustiarū
redactam, prope tabescet, quin miseranda
ruina inuolueretur. Sed ecce dum desperata
sunt omnia, & quid tentandum foret, igno-
ratur; eadem in yrbe esse vir quaeratur pau-

per & simplex, ab omnibus contempsus, quin & in oculis suis parvus; sed hic, licet abiectus & obscurus, sapientia tamen singulari praedium, consilium & rationem suggesit hostilia molimina decidiendi, vrbisque in libertatem & securitatem vindicandam: inuentus est, inquit, in ea vir pauper & sapiens, qui per sapientiam suam liberavit eam.

Magnæ turbæ in Ecclesia tempore S. Francisci.

Quid in sancti Francisci dici laudem queat aptius, quid accommodatis? Illius enim ètate vniuersus Christianus orbis armis & procellis turbarum exagitabatur, Ecclesia vbiique opprimebatur & impetrabatur, horrenda cuncta distrahebant schismata; vtrumq; Imperium tum Orientis, tum Occidentis, magnæ turbæ diuexabant, & quod hisce malis remedium afferretur, perspectum nemo habebat. Sed cum ea tempestate eadem in Ecclesia sanctus Franciscus viveret, vir simplex, mundo obscurus, & paupertatis studiosissimus, ceteroquin sapientissimus, prudentissimus, viræq; inculpatæ, insigni sapientia sua præclaras turbarum harum componendarum rationes edocuit, & pacem regnis ac prouinciis omnibus adferens, simul & in Ecclesiam, pietatem, libertatem Euangelicam, & religionis securitatem inuexit.

Ecclesiasticum is magni Simonis laudem scribitur: *Simon Onias filius, Sacerdos magnus, qui in vita sua suffulit domum, & in diebus suis corroborauit templum.* An non mihi licet hoc Simonis elogium ad beati Pauli liceat hoc Simonis laudem & honorem trahere: & religionem fallit.

S. Fræscus Ecclesiæ autem quidquid enim verus ille Simon materiali Deitempli obsequii impedit, sanctus Franciscus spiritualiter Ecclesiæ præstítit. Bonis enim exemplis, cordatis consiliis & sanctis prædicationibus vniuersum Ecclesiæ & Religionis statum suffulit, qui dum in ruinæ, & exiti, corruptioni, periculo versatur, suos ipse subiecit humeros, animum impedit, & nouum illi robur ac nervos dedit.

Eodem etiam sensu in libris Machabæorum de Matthathia viro zelosissimo legitur: *x. Mach. 2. Vident templi euersionem, legis Dei transgressionem, & populi vastitatem, sedis in monte Modim, & sic sit vestimenta sua, & opernit se cilicio, & exclamans vocem magnam in ciuitate: Omnis qui zelum habet legis, statuens testimonium.*

tum, exeat per se me. Et fugit ipse & filii eius in montem, & reliquerunt quacunque habebant in ciuitate. Hæc imago sunt eorum, quæ sanctus Cöparatus Franciscus & quoquot sub eius insignibus Matthathæ spirituali militia sacramentum præstiterunt, S. Fræscus. ad templi Dei ruinas reparandas, & religionis statum & Ecclesiæ gloriam in pristinum decus restituendam fecerunt. Hic ergo vir sanctus, honoris Dei ardentissimo flagrans zelo, videns ordinis Ecclesiastici dissolucionem & corruptionem, quæ in populo dominabatur, ignorantiam, & quæ in nobilibus obvia erat, superbiam, ad legem Dei impune violandam; in montem penitentiae configit, cilicio membra edomuit, & pannosam ac laceram uestem assumpit, & elata passim vox per regna omnia & prouincias intonuit, ut quicunque honorem Dei emularetur, qui cuncti genitores eiusdem zelo tangeretur, qui cuncte salutis animæ procurandæ desiderio in ardore deseret, secum mundo subducere, rebusque terrenis valediceret, & ipsis & exemplo, quod docebat verbo, ostendens, in montium abdita concessit, & vna cum plena infinita Religiosorum multitudine, qui quidquid in vribus & agris possederunt relinquentes, in desertum abiuerunt, & intra monasteriorum claustra se abdiderunt, ut inibi penitentiam de commissis agerent, salutem proximi procurarent, Ecclesiæque manus auxiliares laboranti & angustiatae afferrant.

Ioannes Euangelista in visionibus quas olim vidit, hanc imprimis signat: *Ecce ego Ap. 7. Ioannes Sidi alterum Angelum, ascendenter ab ortu solis, habentem signum Dei misericordiæ. Sanctus Bonaventura de visionis huius explicatione & genuina interpretatione tam certo loquitur, ut eam de alio quopiam, quam de sancto Francisco intelligi posse ad litteram neget; quin id ipsum fide in dubitate tenendum credendumque, vult veluti rem exploratissimam Eide, inquit, credendum est, quod loquitur de beato Francisco. Crediderim equidem, sanctum S. Fræscus hunc vitæ Scriptorem, zelo quodam & pio Angelo Argera Scripticum Patrem suum affectu ad hoc pocal. coll. scribendum motum fuisse. Quidquid à latus, scilicet Angelum hunc, cu[m] partis æterni legatum*

gatum ac praeceps descendisse, & quamdā
lominibus securitatem p̄f̄stis̄, vtpote
destinatum ad impediendum, ne quis vllum
terræ detrimentum afferret, & iustitiae ter-
næ ensem ab orbe auerteret, dicens: *Nolite
nocere terra & mari.* Quæ etiam apte fatis ad
gloriosum patrem Franciscum referantur:
venit namque ipse reuera, ad Ecclesiam pro-
pagnandam, pacem in illam inferendam,
Dei aduersus peccatores exacerbati iram a-
uertendam, iustitiaeque eius furorem miti-
gandum. Vnde de illo dici non immerito
queat, quod olim de alio Sacerdote illu-
strij scriptum: *Ecce Sacerdos magnus, qui in
diebus suis placuit Deo, & inuenitus est iustus,
& in tempore iracundie factus est reconciliatio-*
Et si enim beatus Franciscus sacerdotio mi-
nime fuerit insignitus, magnus tamen exi-
stit Patriarcha, & amplissimi ordinis funda-
tor, qui suo tempore Deo summopere pla-
cuit, inuentus est iustus, & illo indignante &
irato, pacem & reconciliationem mundo pe-
perit.

Hæc igitur sunt, Auditores Catholici,
quæ pro temporis breuitate de sancti huius
viri vita, reuelationibus & mirabilibus dicen-
da mibi occurrerunt. Hoc est, principiū, pro-
gressus & finis, id est, introitus, vita & ex-
itus beati & glorioſi viri sancti Francisci:
hoc est, gratiarum, perfectionum & merito-
rum eius compendium. Omnis mundus
habet in sancti huius viri vita, quod admiri-
etur, & admirando imiteretur, & imitando
laudet. D e v m in sanctis suis: Sapientes &
prudentes Philosophos in admirationem ra-
piat, quod D e v s illis sua celans mysteria,
pauperi huic idiotæ, & rudi eam reuelarit,
plusque illi sapientia, intelligentia & do-
ctrina communicarit, quam olim Platonis,
Aristoteli, aliisque Philosophis Gentilibus.
Artifices mechanici & mercatores habent i-
tem quod obſtupescant, quod quidam si. nali-
lis conditionis & status, vt puta qui ante
mercaturā & negotiationem exercuit, à Deo
ad nouum commercium, & rerum spiritua-
lium exercitium vocatus sit; in quo adeo
profecit, & tantum laetatus est, & paruo
tempore tantum honoris & opum collegit,
ut ex quo mundus stare cœpit, fortasse vix

exſtiterit, qui plus ſibi virtutis comparari,
plures peccatores conuerterit, pluresq; con-
uerſarum animarum manipulos in coeleſte
horreum inuixerit.

Vos vero nobiles & aulici, non minus a-
lii, quod in historia magni huius viri con-
ſideretis, & consideratum in utilitatem ve-
ſtram trahatis, habetis; quod nimis i-
pſe honesto natus loco, quique præter am-
plam & abundantem hæreditatem, opta-
tiorem vberioremque ſperare in mundo for-
tunam poterat, viſo quod ipſe pericula con-
tineret plurima, & quam ſuam ægre quis
in eo ſalutem operetur, plane ab eo ſe ſub-
dixit, vanitatibus valedixit, honores repu-
diavit, contubernia ſociorum defecrit, nego-
tiationem dimifit, crucem amplexus est, in
desertum abiit, ſolitudinem ſectatus est, penitentia ſe addixit, flagrorum vſum induxit,
cilicia frequentiora eo auctore eſſe coepit,
paupertatem honorauit, ſecundique ſtatuit
ſatiuſ eſſe pauperem in domo Domini quan-
diuirem & opulentum in mundi palatiis a-
gere.

At vos in primis, ô Religioſi, permultum Exhortatio-
habetis, quod in sancto hoc Patre imitemini, & apostolo-
quod toto vitæ tempore adeo humilis & ob- phe ad Re-
ediens, in spiritualibus proſperitatibus adeo ligiosos..

continens, aduersus mundanas aduerſitates
inuictus, ad disciplinam sapiens, in regimine
rerum prudens, in correctionibus moderatus,
in mandando discretus, in temptationibus
infuperabilis, ad inspirationes diuinæ facile
mobilis, in exercitiis laboriosus ac ſedulus, in
patientia denique exſtiterit insignis. Ab illo
ergo mundi temptationem, vanitatum fugam,
voluptatum reputum & deliciaram valedi-
ctionem diſcite. A magno hoc patre diſcite,
prudentes & religioſi filii, austeritatum pra-
xim, cilicii vſum, paupertatis amore, humili-
cationem, carnis huius reſtraintionem;
diſcite, inquam, eius rebellionem edomare,
contumaciam retundere, passionibus domi-
nari, noctes orando traducete, pie vitam in-
ſtituere, Deo singulari cum affectu & con-
tentione ſeruire, & ieuiuia ſedulo diligenter
que colere.

Imitamini, illustres animæ, quæ ſub ge-
neroſi huius ducis insignibus spiritualē milii-

H h h . 3. tiam

Turpe est
filios à pa-
teris virtute
aegenc rare

tiam assumistis, imitamini inquam vitam, exemplum & præclaras magni huius antefignani virtutes. Discite ab eo humilitatis omnium in re exercitium; amorem Dei super omnia, sui ipsius renunciationem, propriæ voluntatis resignationem, proprii nihil agnitionem, & de viribus suis ac præsumptione naturali diffidentiam. Si

*Dedecus est natis claros habuisse parentes,
Nostriudeant illis misribus esse pares.*

Æterna fane vobis infamia ac probrum fo-
ret, Religiosi, si tam illustrem & inclutum
nacti patrem, qui tam insignem vobis semi-
tam calcauit, ab eiusdem sanctitate degener-
tis, memoriam eius secus agendo inquie-
tis, regulam negligatis, institutum violetis,
ordinem profanatis, ueste eius & insignibus
male vratimi, & in nullo illi pates sitis: ca-
uete inquam, ne hoc vñquam crimen com-
mittatis.

Quando vero te, ô beate & æternis digne
præconiis Seraphice Francisci, considero ve-
lut hominem in terra agentem, hominem
quendam prodigiosum videre mihi video, quin & Angelum humana carne indutum,
Seraphinum incarnatum, & spiritum quen-
dam coelicum nostra veltitum natura, vi-
dere video Doctorem in celo promotum,
nouum Spiritus sancti discipulum, tertium
decimum Iesu Christi Apostolum, qui acutum
Euangelistam vel Ecclesiastem in Ecclesia,
& secundum Angelum noui Testamenti a
Deo missum, ut populus Euangeliū promul-
garet, sublimi adceret, mysteria patefaceret,
ignorantes eruditet, peccatores ad frugem
bonam reduceret, omniumque rerum san-
ctorum ludum publice quodammodo aperi-
ret. Si te in Ecclesiar rebus versantem contem-
plor, ut vnum e validis eiusdem columnis
vnum ex immobilibus illius fundamentis, v-
num e generosissimis ac celeberrimis eius-
dem ducibus te intueror; in qua dum te cer-
no, cerno fontem illum exundatissimum e
medio paradyli prorumpentem, e quo turga-

Gen. 1.

rissimi & amonissimi fluuii scaturiebat, qui
bus vniuersa terræ superficies longe lateque
irrigabatur. Ex te enim, vt viva quadam &
copiosa omnis sanctitatis ac pietatis scaturi-
gine, tot in Ecclesiam illustres & celebres or-
dines emanarunt, qui prædicationibus & bo-
nis, quæ spargunt exemplis, vniuersum mun-
dum irrigant, inque bonis operibus fertilem
reddunt. Dum autem, ô gloriose Patriarcha, ia-
cœlis te contemplor, ipse mihi persuadeo, te
præter beatitudinem, quæ tibi cum Angelis
& Sanctis omnibus communis est, infinitis o-
mnibus accidentiaribz beatitudinis partibus pre-
cellere, paucos vt te superiores credam. Si enim
eo damnatorum apud inferos poena auctor-
ita quotidie magis ingrauescuat, quo plu-
res eodem descendunt, quos scandalo dato,
& prauis exemplis in perniciem, exitium ac
deinde in damnationem occasionaliter per-
traxerunt; sic vice versa pie credendum est,
quandoquidem tot tuis auspiciis adductu a-
nimæ salutem adepta sunt, & quotidianè etiam
adipiscuntur, dum regulam tuam & in-
stitutum inuolate obseruant, gloriam tuam
crescere & infinitis punctis maiorem indies-
fieri, tibique in beatitudine præ alius Sanctis
potiores deberi. Quamobrem supplices te
rogamus, admirabilis Francisci, ut ipse pro
nobis Deum roges, ordinem tuum benigno
respicias oculo, Religiosis tuis benedictionem
impertiari, influxus illis tuos communes,
constitutiones tuas eosdem edoccas, in pa-
tientia eruidias, perseverantiam denique illi-
dem impetras, ut tam ipsi quæ nos, regulares
æque ac seculares, laici non minus quam Re-
ligiosi, in eadem viuentes fide, & eidem fa-
mulantes Deo, omnes tandem aliquando vi-
ta æterna compotes reddi mereamur, quam
concedere sine exceptione nobis omni-
bus dignetur Pater, & Filius,
ac Spiritus sanctus

Amen.